

Trường Đại học Văn hóa Hà Nội

Khoa Văn hóa Du lịch

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

**TÌM HIỂU LOẠI HÌNH DU LỊCH CHỮA BỆNH TẠI
VIỆT NAM**

Giảng viên hướng dẫn: TS. Dương Văn Sáu

Sinh viên thực hiện : Trần Thị Hương

Lớp : DL 13A

Niên khóa : 2005 – 2009

Hà Nội – 2009

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	5
Chương 1: TỔNG QUAN VỀ LOẠI HÌNH DU LỊCH CHỮA BỆNH.....	10
1. Khái quát về loại hình Du lịch chữa bệnh trên thế giới	10
<i>Sự hình thành loại hình Du lịch chữa bệnh trên thế giới và khái niệm "Du lịch chữa bệnh"</i>	10
<i>Các hình thái của Du lịch chữa bệnh</i>	12
1.1.3 <i>Một số đặc điểm của Du lịch chữa bệnh</i>	14
1.2. Một số thông tin cơ bản về tình hình Du lịch chữa bệnh trên thế giới hiện nay	15
1.2.1. <i>Xu hướng phát triển của loại hình du lịch chữa bệnh trên thế giới</i>	15
1.2.2. <i>Một số cường quốc về du lịch chữa bệnh trên thế giới</i>	16
Chương 2: TIỀM NĂNG DU LỊCH CHỮA BỆNH TẠI VIỆT NAM	25
2.1. Đánh giá chung về tiềm năng Du lịch chữa bệnh tại Việt Nam	25
2.2. Các tiềm năng cụ thể để phát triển loại hình du lịch chữa bệnh tại Việt Nam.....	27
2.2.1. <i>Việt Nam có một nền y học cổ truyền phát triển và giá cả các dịch vụ y tế rẻ</i>	27
2.2.2. <i>Việt Nam có nhiều suối khoáng và bãi tắm bùn có công dụng chữa bệnh</i>	35
2.2.3. <i>Việt Nam có lợi thế về biển để phát triển du lịch chữa bệnh vùng biển</i>	40
2.2.4. <i>Việt Nam có hệ thống tài nguyên du lịch phong phú có thể kết hợp giữa du lịch và chữa bệnh.</i>	42
Chương 3: THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN HOẠT ĐỘNG DU LỊCH CHỮA BỆNH TẠI VIỆT NAM	44
3.1. Thực trạng khai thác hoạt động du lịch chữa bệnh tại Việt Nam	44
3.1.1. <i>Một số thông tin chung về tình hình khai thác hoạt động du lịch chữa bệnh tại Việt Nam</i>	44
3.1.2. <i>Một số địa điểm du lịch kết hợp chữa bệnh tại Việt Nam</i>	46
3.1.3. <i>Một số chương trình du lịch chữa bệnh và một số công ty, cơ sở tổ chức hoạt động du lịch chữa bệnh tại Việt Nam</i>	58
3.2. Những biện pháp và đề xuất nhằm thúc đẩy khai thác loại hình du lịch chữa bệnh tại Việt Nam:.....	65
3.2.1. <i>Sự phối hợp đồng bộ giữa Nhà nước, các cơ quan quản lý về du lịch, ngành y tế và các địa phương có liên quan.</i>	66
3.2.2. <i>Nâng cao cơ sở hạ tầng phục vụ cho du lịch chữa bệnh</i>	67
3.2.3. <i>Đào tạo đội ngũ y bác sỹ chuyên nghiệp, hạn chế tối đa sự bất đồng về ngôn ngữ.</i>	68
3.2.4. <i>Thiết kế tour hợp lý, cân bằng giữa du lịch và chữa bệnh.</i>	68
3.2.5. <i>Đảm bảo môi trường du lịch chữa bệnh cho du khách</i>	69

3.2.6. <i>Tiếp thị điện tử</i>	70
3.2.7. <i>Tăng cường quảng bá trong và ngoài nước</i>	70
KẾT LUẬN	72
TÀI LIỆU THAM KHẢO	75
PHỤ LỤC	77

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Tình hình du lịch thế giới tăng trưởng nhanh trong những năm gần đây. Tuy nhiên, cuộc khủng hoảng tài chính từ đầu năm 2008 đến nay đã ảnh hưởng tiêu cực đến nền kinh tế các nước, gây ra suy thoái kinh tế ở nhiều nơi và tăng trưởng kinh tế chậm lại ở hầu hết các nước. Điều này đã gây ra ảnh hưởng không nhỏ tới ngành Du lịch. Tại Diễn đàn Du lịch thế giới 2009, tổ chức Du lịch thế giới (UNWTO) đã nhận định: Sau bốn năm tăng trưởng mạnh, ngành du lịch thế giới đã tăng trưởng chậm lại trong năm 2008 với tỉ lệ 2% và sẽ "giậm chân tại chỗ" khi xoay quanh mức 0% trong năm 2009. Hàng loạt vụ cắt giảm việc làm tại nhiều ngành nghề đã khiến công ăn việc làm trở thành mối quan tâm hàng đầu của người dân các nước. Dù vậy, UNWTO cho rằng khi kinh tế khởi sắc trở lại, du lịch sẽ là lĩnh vực đầu tiên tăng vọt. Điều đó có nghĩa là, du lịch vẫn là vấn đề được con người quan tâm và tình hình du lịch có nhiều hy vọng được khởi sắc.

Ngày nay, khi mà khoa học kỹ thuật phát triển cao, đời sống của con người được tăng lên đáng kể, kéo theo đó là hệ quả không thể tránh khỏi: nạn ô nhiễm môi trường, xuất hiện nhiều căn bệnh mới. Bên cạnh đó, do sức ép của công việc và cuộc sống, con người có nhu cầu giải toả những căng thẳng, mệt mỏi ngày càng nhiều. Do vậy, hoạt động du lịch gắn với vấn đề sức khoẻ được quan tâm nhiều hơn. Du khách đi du lịch không phải chỉ để mở rộng hiểu biết, giao lưu văn hoá... mà còn để phục hồi sức khoẻ, chữa bệnh, mang lại sự thoải mái cả về thể chất lẫn tinh thần... Và đây chính là cơ sở để hình thành nên loại hình Du lịch sức khoẻ, Du lịch chữa bệnh hiện đang thịnh hành ở nhiều quốc gia trên thế giới.

Theo các nhà hoạch định chính sách du lịch, tiềm năng phát triển của du lịch chữa bệnh ở châu Á là rất lớn. Thêm vào đó, người bệnh nước ngoài còn có cảm giác được chăm sóc tận tình, thân thiện, khiến chuyến đi chữa bệnh trở nên

hấp dẫn cho nhiều du khách. Ước tính, năm 2007, du lịch chữa bệnh đã mang lại cho các nước châu Á 1,6 tỉ USD. Bên cạnh nguồn thu trực tiếp từ các dịch vụ khám chữa bệnh, du lịch chữa bệnh còn được coi là một hình thức quảng bá và kéo dài thêm thời gian lưu trú của du khách, và làm tăng đáng kể thu nhập cho ngành du lịch nhiều nước. Vì vậy, du lịch chữa bệnh đang trở thành ngành kinh tế mũi nhọn mới ở nhiều nước. Đây sẽ là lĩnh vực du lịch có tốc độ phát triển hàng đầu tại khu vực châu Á trong những năm tới, và trở thành một ngành công nghiệp có thể mang lại nhiều tỷ USD.

Trong khi đó, Việt Nam được đánh giá là nước có tiềm năng Du lịch chữa bệnh rất lớn. Y học cổ truyền của Việt Nam, trong đó có ngành châm cứu với chuyên gia châm cứu hàng đầu Giáo sư - Bác sĩ Nguyễn Tài Thu, từ lâu đã nổi tiếng thế giới. Nhiều quan chức, nguyên thủ quốc gia nước ngoài đã từng được các chuyên gia Việt Nam châm cứu. Truyền thống châm cứu của Việt Nam đã có từ hàng ngàn năm nay và các bác sĩ Việt Nam có trình độ tay nghề rất đáng tự hào. Hiện nay, mỗi năm Viện Châm cứu Trung ương Việt Nam tiếp nhận chữa bệnh cho khoảng vài trăm khách nước ngoài. Nguồn vốn đầu tư nước ngoài đã giúp Việt Nam trang bị cho một số bệnh viện những thiết bị y tế hiện đại không thua kém ở các nước tiên tiến nhưng giá chữa bệnh rẻ hơn nhiều lần.

Mới đây, đài BBC của Anh đã đăng bài đánh giá cao về tiềm năng của hoạt động du lịch chữa bệnh tại Việt Nam. Theo BBC, ở Việt Nam khái niệm du lịch chữa bệnh tuy còn mới, nhưng đã có không ít khách nước ngoài tới chữa bệnh. Tuy nhiên, vấn đề khai thác còn chưa tương xứng với tiềm năng thực tế.

Với những lý do trên, sinh viên quyết định chọn đề tài "Tìm hiểu loại hình Du lịch chữa bệnh tại Việt Nam" để nghiên cứu về vấn đề tiềm năng, thực trạng khai thác loại hình du lịch chữa bệnh tại Việt Nam kể từ năm 2006 (năm chính thức xuất hiện loại hình Du lịch chữa bệnh tại Việt Nam) đến nay cũng như các biện pháp để thúc đẩy khai thác loại hình này tại Việt Nam.

2. Mục đích nghiên cứu

Đề tài “*tìm hiểu loại hình du lịch chữa bệnh tại Việt Nam*” được nghiên cứu với 3 mục đích chính sau:

- Tìm hiểu về tiềm năng, thực trạng, chỉ ra những khó khăn, hạn chế...để từ đó đưa ra những biện pháp hợp lý trong việc thúc đẩy khai thác một cách có hiệu quả loại hình du lịch chữa bệnh tại Việt Nam.

- Tại Việt Nam, loại hình du lịch chữa bệnh đã chính thức xuất hiện từ năm 2006 và được đánh giá là rất có tiềm năng. Tuy nhiên, đến nay, vẫn chưa có một cuốn sách chuyên khảo nào viết riêng về loại hình này, thường chỉ là các bài viết lẻ tẻ, chưa chuyên sâu. Nghiên cứu vấn đề này, tôi hy vọng sẽ góp phần đưa ra một số thông tin cơ bản và tổng hợp cho người đọc có cái nhìn đầy đủ, tổng quan hơn về loại hình du lịch này.

- Du lịch chữa bệnh tại Việt Nam, dù đã phát triển được gần 3 năm, song nhắc đến khái niệm này, nhiều người còn thấy mới mẻ hoặc chưa nghe nói tới. Do đó, tôi nghiên cứu đề tài này với mong muốn, trong khả năng của mình, có thể góp phần quảng bá cho độc giả về một loại hình du lịch mới giàu tiềm năng này của Việt Nam.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu:

- Những đối tượng khách (khách Việt Nam, khách nước ngoài) đi du lịch kết hợp chữa bệnh tại Việt Nam.

- Các tiềm năng để phát triển loại hình du lịch chữa bệnh tại Việt Nam.

- Một số công ty tổ chức các tour du lịch kết hợp chữa bệnh, một số chương trình (tour) du lịch chữa bệnh và một số khu du lịch chữa bệnh tiêu biểu tại Việt nam.

Phạm vi nghiên cứu: Đề tài tập trung nghiên cứu những đối tượng khách (khách Việt Nam, khách nước ngoài vào Việt Nam) đi du lịch với mục đích chữa bệnh cụ thể (hình thái thứ nhất của loại hình du lịch sức khỏe) tại Việt Nam.

4. Phương pháp nghiên cứu

Để hoàn thành bài khóa luận của mình, tôi đã sử dụng các biện pháp sau đây:

- Phương pháp điền dã, khảo sát thực tế.
- Phương pháp thu thập thông tin (qua sách vở, các phương tiện thông tin, phỏng vấn trực tiếp).
- Phương pháp tổng hợp, thống kê, phân tích, xử lý thông tin, đưa ra ý tưởng, giải pháp.

5. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Du lịch chữa bệnh là một loại hình du lịch phát triển từ sớm trên thế giới. Đã có một số cuốn sách viết về loại hình này trên thế giới như cuốn “*Du lịch sức khỏe: Lý luận và thực tiễn – Nghiên cứu ví dụ Hàn Quốc và Nhật Bản*” của tác giả Kan SuGyong (2003). Cuốn sách đã nêu được quá trình hình thành loại hình du lịch sức khỏe (hay còn gọi là du lịch chữa bệnh), các hình thái của du lịch sức khỏe, chủ thể của du lịch sức khỏe và đưa ra hai ví dụ cụ thể là Hàn Quốc và Nhật Bản. Ngoài ra, cũng có nhiều bài báo, tạp chí viết về vấn đề này nhưng chỉ đưa ra những thông tin sơ lược về loại hình du lịch sức khỏe hoặc về một số quốc gia, điểm du lịch chữa bệnh, chưa có tính khái quát và tổng hợp cao.

Tại Việt Nam, cuốn sách đầu tiên viết về loại hình du lịch này là “*Du lịch và sức khỏe*” của giáo sư Phan Văn Duyệt (Nhà xuất bản Y học Hà Nội năm 1999). Tác giả đã chỉ ra được những tiềm năng cơ bản trong việc phát triển loại hình du lịch chữa bệnh tại Việt Nam. Tuy nhiên, tác giả chưa đề cập đến thực trạng cũng như các biện pháp để thúc đẩy hoạt động khai thác loại hình này tại Việt Nam. Sau giáo sư Phan Văn Duyệt, chưa có cuốn sách chuyên khảo nào viết về đề tài này. Trên báo và tạp chí cũng có một số bài viết như “*Du lịch sức khỏe*” của Tiến sĩ Lê Anh Tuấn (tạp chí *Du lịch Việt Nam*, số 5/2008). Tác giả đã tóm lược được một số thông tin cơ bản như sự hình thành loại hình du lịch sức khỏe trên thế giới, sản phẩm và chủ thể của du lịch sức khỏe và thực trạng,

xu hướng phát triển du lịch chữa bệnh tại Việt Nam. Song, tất cả các thông tin này chỉ ở dạng vắn tắt, sơ lược nhất, chưa đi sâu vào chi tiết.

Như vậy, nhìn chung đã có sách, báo, tạp chí viết về vấn đề này nhưng chưa đầy đủ và chuyên sâu. Du lịch chữa bệnh là một loại hình giàu tiềm năng của Việt Nam, cần được nghiên cứu một cách sâu sắc và toàn diện, hệ thống hơn để có thể đưa ra các biện pháp hợp lý thúc đẩy hoạt động khai thác một cách có hiệu quả. Đây cũng chính là một trong những lý do mà tôi quyết định chọn đề tài này để làm khóa luận.

6. Bố cục đề tài

Ngoài phần mở đầu và kết luận, phần nội dung chính gồm có 3 chương:

Chương 1: Tổng quan về loại hình du lịch chữa bệnh

Chương 2: Tiềm năng du lịch chữa bệnh tại Việt Nam

Chương 3: Thực trạng và giải pháp phát triển hoạt động du lịch chữa bệnh tại Việt Nam.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

SÁCH:

1. Châm cứu chữa bệnh/ Nguyễn Tài Thu; Bìa và minh họa: Thế Lương.- H: Viện châm cứu Việt Nam, 1984.- 185 tr: minh họa; 19cm.
2. Du lịch và sức khỏe/ Phan Văn Duyệt.- H.: Y học, 1999.
3. Giáo trình địa lý du lịch: Dùng trong các trường THCN Hà Nội/ Vũ triệu Quân.- H.: Nxb. Hà Nội, 2007.- 119tr.: minh họa; 24cm
4. Hunster-Jones Philippa (2000): Classifying the health tourism consumer, Robinson M., Long P., Evans N., Sharply R., Swarbrooke J. Ed. Motivations, Behaviour and Tourist Types, Reflections on International Tourism, pp.231-242.
5. Kan SuGyong (2003): Du lịch sức khỏe: Lý luận và thực tiễn – Nghiên cứu ví dụ Hàn Quốc và Nhật Bản.
6. Tài nguyên du lịch Việt Nam/ Thế Đạt.- H.: Chính trị Quốc gia, 2005.- 359tr; 21cm.
7. Việt Nam di tích và danh thắng – ĐN, NXB Đà Nẵng, 1991.
8. Y học cổ truyền: Đông y/ Bác sỹ: Trần Thúy, Phạm Duy Nhạc, Hoàng Bảo Châu; Hiệu đính: Vũ Văn Chuyên, Nguyễn Đình Tích.- Tái bản, có sửa chữa và bổ sung.- H.: Y học, 1999.- 1190tr: bảng, hình vẽ; 27cm.

BÁO, TẠP CHÍ:

1. Du lịch chữa bệnh – Cần được phát huy. – Báo Du lịch số 18 (194- 688), tr.04.
2. Du lịch chữa bệnh Châu Á tăng trưởng mạnh/ Hoàng Kim Thất, tạp chí Đông Nam Á, số 5/2006.
3. Du lịch và sự thay đổi khí hậu/ Tổng cục Du lịch Việt Nam, số 8/2008.
4. Du lịch sức khỏe/ TS. Lê Anh Tuấn, tạp chí Du lịch Việt nam, số 5/2008.
5. Quan hệ giữa môi trường và phát triển du lịch/ ThS. Hoàng Hoa Quân, tạp chí Du lịch Việt Nam, số 9/2008.

6. Singapo phát triển du lịch chữa bệnh/ Hoàng Kim Thất, tạp chí Đông Nam Á, số 1/2005.

WEB SITES:

1. <http://www.bbc.co.uk/worldservice/images/2005/05/20050505100126surgery.jpg>
2. www.en.wikipedia.org/wiki/Healthtourism
3. www.healthmedicaltourism.org
4. www.health-tourism-india.com
5. www.nld.com.vn/215613POC1006/du-lich-chua-benh-o-dau.htm
6. www.nld.com.vn/.../khu-du-lich-ket-hop-chua-benh.htm vietbao.vn/Suc-khoe/BBC-Tiem-nang-du-lich-chua-benh.../248/